

NTFs Tariffkonferanse 2015, Gardermoen 4. – 5. mars:

Sentralt moderasjonspress?

Årets mellomoppgjør blir etter alle solemerker preget av moderasjonspress. Overfor Akademikerne kommer presset fra flere hold: Fra arbeidsgiverne som viser til fall i oljeprisene, og fra de andre hovedorganisasjonene som er skeptiske til lokale forhandlinger.

Hele femti tillitsvalgte fra offentlig sektor deltok på årets tariffkonferanse. En engasjert forsamling sørget for mye og god erfaringsutveksling.

Leder av sentralt forhandlingsutvalg i NTF, Farshad Alamdari ønsket velkommen og sammen med forhandlingssjef i Tannlegeforeningen, John Frammer, loset de deltakerne gjennom et tett program.

– Det er knyttet lite spenning til årets oppgjør, men vi forhandler som normalt, sa Frammer.

Prosjekt 2014

Leder av Akademikerne stat, Anders Kvam, tok for seg Akademikerne stat foran lønnsoppgjøret 2015, og det han kalte prosjekt 2014. Akademikerne ønsket endringer i 2014, men de kom

ikke. Men man kom et godt skritt videre for å få til noe senere.

– I KS-området er vi mye mer fornøyd enn vi er i Stat, men vi har fremdeles mye å snakke om, sa Kvam. Hva var prosjekt 2014? 1. Endring av hovedtariffavtalen. Vi ønsker lokal lønnsdannelse og mer fleksibel lønnsstabell. Trinn og spenn i lønnstabellen må fjernes. 2. Akademikerne ønsker en ny arbeidsgiverorganisering: Etablring av en profesjonell, statlig arbeidsgiverorganisasjon, varig frikoplet fra politiske føringer.

Denne hovedtariffavtalen er inngått med Akademikerne hvor Tannlegeforeningen er medlem. I KS-området er Tannlegeforeningen part. Vi ønsker at arbeidsgiver skal organisere seg annerledes, og dette har vi egentlig ikke noe med, men det er viktig. Vi ønsker en profesjonell funksjon som er uavhengig av politiske føringer. I dag er statens personaldirektør ansatt i Kommunal- og moderniseringsdepartementet, som står under politisk ledelse.

Man tar heller ikke hensyn til hva staten som arbeidsgiver trenger. I det statlige systemet blir ting for politisert. Man fanger ikke opp de betydelige forskjellene mellom stat og regioner når det gjelder rekrutteringsproblemer og

høy turnover. Det er lite effektiv bruk av midler. Veivesenet ble brukt som eksempel.

– Vi ønsker at staten skal få rammebetingelser slik at de kan få tak i de rette folkene for å få til det de er satt til å gjøre. Foreløpig har vi hatt for god råd til dette. Når man ikke klarer å ansette, kjøper man konsulenthjelp, og det blir dyrt. Til nå har staten bevilget seg ut av problemene. Men generelt har en for lite kunnskap innomhus.

– Lokal lønnsdannelse lønner seg, sa Kvam.

Danskene har pirket i offentlig sektor, mens vi ikke har vært tvunget til det enda. Den danske konklusjonen var at offentlig sektor trenger mer frihet for å få mere effektivitet. I staten er dette omtrent umulig uten å ta snarveier utenfor lovverk og avtaleverk.

Staten er overstyrt og underledet. Hovedlinjene i dagens system stammer fra Gerhardsens tid, og vi trenger en forandring, avsluttet Kvam.

Skille politikk og forvaltning

– Gjørv-kommisjonen sa noe i sin rapport om koplingen mellom stat og politikk som var ganske generelle. Blant annet at skillet mellom forvaltning og politikk er for dårlig. Det er ikke slik at

Mye og engasjert erfaringsutveksling i godt tilrettelagt gruppearbeid på tariffkonferansen.

politikerne bestemmer og forvaltningen utfører, sa Kvam. Vi trenger omfattende reformer som skaper et tydelig skille mellom politikk og forvaltning, og dette er også et mål i staten.

– En annen ting vi har slitt med er at det er fire parter i dagens tariffavtale, men stort sett har de andre tre stått som en blokk. Når det er fire parter og bare én vil, noe, skjer det ikke noe. Vi er kritiske til bruken av meklingsinstituttet: Når en går til mekleren for å få hjelp bare en er litt uenig, sier det seg selv at det ikke blir systemforandringer. Mekler er det minste felles multiplum, og målet er å unngå streik. Dette er en falitterklæring, en bruker mekler til assisterte forhandlinger, sa Kvam.

Årets mellomoppgjør dreier seg ellers kun om økonomi. Den økonomiske situasjonen i Europa og fallet i oljepri-sene fører til et moderasjonspress.

Universitetene

Av andre interessante ting nevnte han at universitetene ikke klarer å konkurrere med kommuner og fylkeskommuner lenger, og ønsker seg lokal lønnsdannelse.

Utfordring i lokale forhandlinger

– Det mest spennende i 2015–2016 vil bli kommunereformen, sa Eirik Graff, nestleder av Akademikerne kommune. Hvor omfattende blir den? Dette vil bety nye rammebetingelser, og kommunevalgkampen vil bli interessant.

Det kommer mange moderasjonssignaler foran årets oppgjør. Det er lokal forhandlingsmodell i KS-området, men i kapittel 4, det vil si alle de som ikke er omfattet av lokale forhandlinger, er det ikke så mye å håpe på. Her vil det være mere et hvileskjær.

LO har meldt at det skal være likestillings- og lavtlønsprofil og ellers bare opprettholdelse av kjøpekraften. De varsler at det er tid for tilbakeholdenhet, og så får vi se hvor omfattende denne tilbakeholdenheten blir.

Det er et betydelig overheng i 2015 på grunn av sene tillegg. En del av ansenitetstilleggene som ble forhandlet fram i fjor, slår ut i år og dette fører til et stort overheng. Det blir ingen fest av dette. Lærerstreiken dro også ut utbetalingene, og skapte et betydelig overheng.

Kapittel 3 og 5 har lokale forhandlinger. Men det er vanskelig å frikople seg totalt fra kapittel 4. Dette sier noe om mulighetsrommet i lokale forhandlinger.

Det er ellers minimalt å forhandle om i KS. I verste fall blir det bare 0,4 prosent i kapittel 4, noe bedre i Oslo, men ikke vesentlig. Hovedoppgjøret i 2016 blir mye mer spennende.

Pensjonsslaget er utsatt inntil videre og frykten er at det blir lagt press på de offentlige pensjonsordningene, på et eller annet tidspunkt. Noen trodde det skulle starte i år, men det ser ut til

å være utsatt, i hvert fall til 2016, kanskje til 2017.

Generelt har lokale forhandlinger i KS-området lønt seg. I et par kommuner skar det seg og ble helt håpløst, men ellers har det vært en stor suksess, sa Graff. Men når det kommer tall på suksessen, er det alltid noen som ikke liker det. Da kommer andre hovedorganisasjoner og vil stagge vår lønnsvekst. LO ser for seg at rammen for kapittel 5 skal legges av de som har sentrale forhandlinger. Her har vi en kontinuerlig utfordring vi må leve med. Hvis de skulle få til dette, får vi et kjempeproblem. KS blir en slags meklingsmann og LO blir motparten. I forrige oppgjør fikk vi en destruktiv meklingsprotokoll, som sa at ledere ikke kan lønnes høyere enn slik og slik. Bortsett fra dette, er vi fornøyd med modellen. Men utfordringen er de som har lyst å kontrollere oss, sa Graff.

Et annet prosjekt er å få lektorene over i lokale forhandlinger. Hva skjer ellers i 2015?

– Vi må regne med forsøk på sentralt moderasjonspress fra KS og ting vil ikke gå spesielt lett. Vi har ikke veldig store forventninger, og 2016 blir nok mer spennende, sa Graff.

Tøffere nå enn før

John Frammer snakket videre om NTFs lokale lønnsoppgjør i 2014. En av tariffkonferansens oppgaver er å evaluere fjorårets forhandlinger. – Er det tøy-

ferer nå enn før å forhandle lønn? spurte han.

Flere hadde erfaring med at det var blitt tøffere. Tidligere fikk de forhandle rammer, men nå blir rammene presentert, og i stedet blir en bedt om å fordele midlene. Dette blir ikke reelle forhandlinger og enkelte steder har en gått fra forhandling til fordeling. En annen grunn til at det oppleves vanskeligere å forhandle, er at det er allmenn enighet om at en ikke lenger har tannlegemangel. Nå heter det at det er tilnærmet full tannlegedekning, men dette stemmer ikke. En får ikke nødvendigvis de søkerne en ønsker seg, og mange fylker har for stor turnover.

NTFs arbeid

På konferansens dag to informerte presidenten i NTF, Camilla Hansen Steinum, om foreningens arbeid for å synes bedre i samfunnet, blant annet gjennom samarbeid med andre organisasjo-

ner som Diabetesforbundet, Juristforbundet, Redd Barna og Kreftforeningen. Munnhelsedagen er et samarbeid med Diabetesforbundet, og involverer lokalforeningene.

Av medierettet arbeid nevnte hun Trondheimskonferansen og debatten ved åpningen av Midt-Norgemøtet, og Arendalsuka hvor NTF har et arrangement sammen med Juristforbundet om barns rettigheter med vekt på meldepplikten.

Det arbeides videre med å utvikle lederkurs.

Om kompetansesentrene sa Steinum at de må tilpasses dagens situasjonen, og ikke situasjonen slik den var for 25 år siden da de ble vedtatt å etableres. Sentrene og universitetene må dessuten samarbeide, og det bør etableres faste linjer. NTF er bekymret for spesialistutdanningen og sentrene må bli et tilskudd og ikke en konkurrent.

NTF har møte med Helse- og omsorgskomiteen annen hvert år, og med partiene hver for seg de andre årene. I år har de så langt hatt møte med FrP og fått sagt fra at det ikke er tannlegemangel lenger. Politikerne forstår ikke trygdesystemet, og ser ikke at det er blitt mindre i støtte til hver person i år.

Det er ellers slutt på lisenstannleger fra Polen. Nå får de som går der autorisasjon, i likhet med alle tannleger innenfor EU.

Stort sett er kommunereformen bare gjetninger. Nå snakker de mest om bykommunene. Tannhelsetjenesten er ikke stor nok til at vi er med i planleggingen. Det er ikke alltid enkelt å synes. NTF kan ikke påvirke politikerne når det gjelder kommunereformen før rapporten kommer. Store kommuner, som Bergen, Trondheim og Stavanger er interessert i å få tannhelsetjenester inn

i kommunen, og Trondheim kommune har startet utredninger selv.

Det er et ønske om å styrke tillitsvalgtopplæringen. Hva må til for at det skal være tillitsvalgt i dag?

Særaldersgrense og uføretrygd

Samfunnsøkonom Fredrik Haugen fra Actecan tok for seg ny uføretrygd og særaldersgrensenes fremtid i norsk arbeidsliv. Det er til dels store endringer i uførepensjonsordningen. Dette er en kompliserte ordning, og Haugen tok for seg de nye reglene for beregning, samordning og avkorting.

– Særaldersgrensens fremtid i norsk arbeidsliv er usikker, sa Haugen. Avis-

oppslag fra den nye regjeringen har tydet på at de ville vurdere den ganske raskt, men foreløpig er det stille om saken. Regjeringen har uttalt at de mener folk skal stå så lenge som mulig i jobb. Dette ligger i regjeringserklæringen.

Tillitsvalgt i NTF

Den siste delen av tariffkonferansen var viet til gruppearbeid. Spørsmålet var: Hva kan NTF og sekretariatet bidra med for at det skal være mer populært å bli tillitsvalgt? Hvordan gjøre oppgavene enklere? Plutselig er en blitt tillitsvalgt for en stor avdeling og kompliserte saker havner på bordet. Hva går

oppgavene egentlig ut på? Her bør det være en bedre struktur i sekretariatet, med mer tillitsvalgstoff lett tilgjengelig, var konklusjonen. Hva med et TANK-kurs? ble det foreslått. Mange ønsket mere informasjon om tillitsvalgtarbeid. Tannlegeforeningen må sørge for at tillitsvalgte og UTV-ledere vet hva de driver med. Arbeidsgiver har for øvrig plikt til å holde felles opplæring for en felles forståelse for hovedtariffavtalen og hovedavtalen, og flere fylkeskommuner overholder denne plikten, mens andre ikke gjør det.

*Tekst og foto:
Kristin Aksnes*